

Một số hình ảnh tại các lễ kỷ niệm Cách mạng Tháng Mười Nga

Ý NGHĨA VÀ GIÁ TRỊ CỦA CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGA ĐỐI VỚI THẾ GIỚI, NƯỚC NGA VÀ VIỆT NAM

ĐẠI TÁ LÊ THẾ MẪU

Sau khi Liên Xô - nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên trên thế giới ra đời từ Cách mạng Tháng Mười, tan rã vào ngày 26-12-1991, trên thế giới hình thành một luồng ý kiến cho rằng cùng với sự sụp đổ của Liên Xô, lý tưởng về chủ nghĩa xã hội do Cách mạng Tháng Mười khởi xướng là "sai lầm của lịch sử"; trong khi có luồng ý kiến khác lại cho rằng sự sụp đổ của Liên Xô không phải là do lý tưởng về chủ nghĩa xã hội "đã chết" và vì thế, những giá trị của Cách mạng Tháng Mười vẫn trường tồn cùng với tiến trình lịch sử đi lên của nhân loại.

Nguyên nhân dẫn tới sự sụp đổ của Liên Xô

Xuất phát từ quan điểm duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác - Lênin để nhìn nhận khách quan về lịch sử, có thể rút ra mấy nguyên nhân chủ yếu dẫn tới sự sụp đổ của Liên Xô:

Nguyên nhân thứ nhất: những hạn chế và khiếm khuyết của mô hình chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô chậm hoặc không được khắc phục, đã trở thành yếu tố cản trở đối với sự phát triển. Bất kỳ mô hình phát triển nào của nhân loại đều tiềm ẩn trong đó những khiếm khuyết và hạn chế, cần được điều chỉnh và khắc phục trong quá trình phát triển. Đó là quy luật tất yếu. Ngay cả mô hình chủ nghĩa tư bản từ thế kỷ XVII tới nay cũng đã từng được chính phủ nhiều nước tự bản điều chỉnh. V.I. Lênin đã từng khẳng định, chủ nghĩa xã hội ở Nga không phải là một khuôn mẫu cứng nhắc, cũng không hình thành từ con số không mà được kế thừa những gì tiên bộ nhất của chủ nghĩa tư

bản, trong đó có cơ chế kinh tế thị trường nhiều thành phần. Tuy nhiên, mô hình chủ nghĩa xã hội hiện thực ở Liên Xô đã chậm được đổi mới theo di huấn của Lênin, rút cuộc đã dẫn tới trì trệ và khủng hoảng.

Nguyên nhân thứ hai: sự thoái hóa, biến chất của một bộ phận không nhỏ cán bộ và đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô. Lênin đã từng cảnh báo và phê phán tệ sùng bái cá nhân, tệ quan liêu độc đoán, bệnh hành chính, tệ tham ô, tha hóa biến chất trong hàng ngũ cán bộ nhà nước Xôviết. Tuy nhiên, những cảnh báo của Lênin về các căn bệnh đó đã không được quan tâm và do đó, một bộ phận không nhỏ đảng viên Đảng Cộng sản Liên Xô và Nhà nước Xôviết xa rời quần chúng, trở nên tha hóa và đánh mất niềm tin của người dân, từ đó đánh mất vai trò lãnh đạo.

Nguyên nhân thứ ba: sự phản bội lớn nhất và nguy hiểm nhất của tập đoàn lãnh đạo trong Đảng Cộng sản Liên Xô do M. Gorbachev (Gorbachốp) đứng đầu. Sự phản bội của tập đoàn lãnh đạo Gorbachêv [thể hiện trên nhiều bình diện khác nhau như: thủ tiêu

vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Liên Xô; cho phép hình thành các tổ chức chính trị và đảng đối lập, đồng thời chấp nhận chế độ chính trị đa nguyên, đa đảng trong xã hội Xôviết; xuyên tạc, thậm chí xóa bỏ các giá trị lịch sử Liên Xô; dùng thủ đoạn tổ chức để loại bỏ các đảng viên còn trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin; đưa các điệp viên ảnh hưởng của phương Tây vào cơ cấu quyền lực ở các cấp của Đảng và Nhà nước Liên Xô; sử dụng khẩu hiệu "tự duy chính trị mới" để xóa bỏ ý thức hệ tư tưởng về chủ nghĩa xã hội, tạo ra quá trình "tự diễn biến" ngay trong lòng Đảng Cộng sản Liên Xô và xã hội Xôviết; chủ động tạo ra sự khan hiếm hàng hóa tiêu dùng và các thực phẩm thiết yếu, từ đó đổ lỗi cho những sai lầm và khiếm khuyết của chủ nghĩa xã hội hiện thực ở Liên Xô.

Nguyên nhân thứ tư: chiến lược chống phá toàn diện của Mỹ và các nước phương Tây nhằm làm tan rã Liên Xô. Chiến lược này diễn ra dưới hình thức cuộc chiến tranh thông tin - tư tưởng - tâm lý kéo dài gần 40 năm với chi phí lên tới gần 1.000 tỉ USD, trải dài trong ba giai đoạn. Trong đó, giai đoạn ba bắt đầu từ đầu những năm 1980 với sự phản bội của tập đoàn lãnh đạo do M. Gorbachev đứng đầu khởi xướng cái gọi là "cải tổ" với kết cục là làm tan rã Liên Xô. Sự sụp đổ của Liên Xô không chỉ gây thiệt hại về kinh tế ước tính gấp gần 2,5 lần thiệt hại mà nước Nga phải chịu trong Chiến tranh thế giới thứ hai mà còn dẫn tới hậu quả cực kỳ nghiêm trọng là làm băng hoại nhận thức của một bộ phận rất lớn người dân ở Nga và cả trên thế giới về các giá trị lịch sử Liên Xô và về Cách mạng Tháng Mười.

Ý nghĩa và giá trị vẫn còn nguyên vẹn của Cách mạng Tháng Mười Nga đối với thế giới hôm nay

Đúng vào thời điểm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại, thế giới đang chứng kiến cuộc khủng hoảng mang tính hệ thống của chủ nghĩa tư bản trên phạm vi toàn cầu, lặp lại theo chu kỳ khoảng một trăm năm một lần và bùng phát từ Mỹ năm 2008. Do bị lâm vào cuộc khủng hoảng hệ thống, lại theo đuổi các mục tiêu ích kỷ và

siêu lợi nhuận là trên hết, chủ nghĩa tư bản không thể hóa giải được những nguy cơ và thách thức mang tính toàn cầu. Đó là: (1) khoảng cách giàu nghèo giữa các tầng lớp dân cư ngày một lớn; (2) nạn đói đang đe dọa hàng tỉ người trên khắp các châu lục; (3) nạn ô nhiễm môi trường và hiện tượng trái đất ấm lên trên phạm vi toàn cầu; (4) nguy cơ chủ nghĩa khủng bố trở thành hiểm họa mang tính toàn cầu; (5) cuộc chạy đua vũ trang diễn ra ngày một sâu rộng, trong đó Mỹ theo đuổi tham vọng mở rộng thêm kho vũ khí hạt nhân và biến quân đội Hoa Kỳ trở thành đội quân mạnh nhất và hiện đại nhất trong lịch sử; (6) khát vọng ngày càng lớn của người dân trên khắp các châu lục được phát triển tự do và độc lập trong hòa bình; được phát triển hài hòa giữa vật chất và tinh thần, công bằng và dân chủ; (7) chủ quyền quốc gia của nhiều nước bị xâm phạm bất chấp Hiến chương Liên hợp quốc và luật pháp quốc tế; (8) chiến tranh và xung đột đã và đang diễn ra với tần suất ngày một lớn, đe dọa sự phát triển ổn định đối với nhiều khu vực trên thế giới do không còn vai trò kiềm chế của Liên Xô vốn được coi là trụ cột của hòa bình và an ninh quốc tế, đã có tới hàng chục cuộc chiến tranh xâm lược bất chấp luật pháp quốc tế.

Trong bối cảnh quốc tế hiện nay, những giá trị của Cách mạng Tháng Mười nổi lên rõ rệt hơn bao giờ hết. Đó là:

(1) Tạo ra kỷ nguyên mới trong lịch sử phát triển của loài người. Đó là kỷ nguyên quá độ từ chủ nghĩa tư bản tiến lên chủ nghĩa xã hội trên phạm vi toàn thế giới.

(2) Lần đầu tiên trong lịch sử thế giới, chủ nghĩa xã hội hiện thực đã được xây dựng thành công ở Nga, không phải từ con số không mà là kế thừa những kinh nghiệm xây dựng và phát triển kinh tế tốt nhất của chủ nghĩa tư bản. Trong chính sách kinh tế mới của Lênin áp dụng cơ chế kinh tế thị trường nhiều thành phần có sự điều tiết của nhà nước.

(3) Lần đầu tiên trên thế giới, chính quyền nhà nước chuyển từ tay thiểu số người bóc lột sang tay đa số người lao động bị bóc lột vươn lên làm chủ vận mệnh của mình và xã hội! Cách mạng Tháng Mười nhằm thủ tiêu mọi hình thức bóc lột của

giai cấp tư sản đối với giai cấp khác bị áp bức, mở ra kỷ nguyên độc lập dân tộc, dân chủ và chủ nghĩa xã hội trên toàn thế giới.

(4) Cách mạng Tháng Mười Nga không chỉ là động lực mạnh mẽ cổ vũ các dân tộc thuộc địa đứng lên đấu tranh chống lại ách áp bức, bóc lột của giai cấp phong kiến, tư sản, tự cứu lấy mình và giải phóng mình mà còn là xung lực mạnh mẽ, thúc đẩy phong trào giải phóng dân tộc, cũng như phong trào cộng sản và công nhân quốc tế phát triển, lan tỏa nhanh và mạnh sang châu Á, châu Phi và khu vực Mỹ Latinh.

(5) Biển nước Nga Sa Hoàng lạc hậu thành một siêu cường đứng đầu hệ thống xã hội chủ nghĩa, trở thành trụ cột của hòa bình và an ninh quốc tế, là chỗ dựa cho hàng trăm dân tộc bị áp bức, đứng lên chống ách thống trị của chủ nghĩa đế quốc, giành độc lập dân tộc.

(6) Có ảnh hưởng và tác động hình thành phong trào đấu tranh đòi quyền dân sinh, dân chủ, quyền con người ngay trong lòng chủ nghĩa tư bản đương đại, buộc chủ nghĩa tư bản phải điều chỉnh mô hình và chính sách phát triển.

Ý nghĩa của Cách mạng Tháng Mười đối với nước Nga

Chuẩn bị kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười, Tổng thống Nga V. Putin ký Chi lệnh về việc chuẩn bị các biện pháp kỷ niệm 100 năm cuộc cách mạng ở Nga. Chi lệnh của Tổng thống Nga V. Putin cũng như các hoạt động kỷ niệm được tổ chức ở Nga vào dịp này chứng tỏ, lý tưởng và những giá trị của Cách mạng Tháng Mười vẫn đang được Liên bang Nga - quốc gia kế thừa vị thế của Liên Xô, tiếp tục duy trì và phát huy trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước trong điều kiện mới trên bốn hướng chủ yếu:

Một là, phát triển nền kinh tế Nga theo mô hình kinh tế thị trường định hướng xã hội có sự quản lý của nhà nước. Kế thừa tính chất ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa từ Cách mạng Tháng Mười được thể hiện trong Chính sách kinh tế mới của Lênin, hiện nay Liên bang Nga lựa chọn mô hình tiên tiến nhất và hiện đại nhất là kinh tế thị trường

định hướng xã hội. Chính sách xã hội của Nga được thực hiện thông qua các dự án quốc gia trong lĩnh vực giáo dục, y tế, xây dựng nhà ở, phát triển nông nghiệp, đẩy nhanh quá trình hiện đại hóa các lĩnh vực này nhằm đạt được sự tăng trưởng kinh tế ổn định và tạo cơ sở để tiếp tục tái cơ cấu và hoàn thiện các thể chế trên phạm vi quốc gia.

Hai là, phát huy giá trị của Cách mạng Tháng Mười, Liên bang Nga chủ trương xây dựng trật tự thế giới mới, trong đó tất cả các quốc gia dù mạnh hay yếu, giàu hay nghèo, lớn hay nhỏ, đều được tôn trọng và có tiếng nói, được lắng nghe khi giải quyết các vấn đề nghị sự toàn cầu. Cách mạng Tháng Mười Nga thành công đã mở ra tiền đề và khả năng giải quyết các vấn đề dân tộc, tạo điều kiện giải phóng các dân tộc bị áp bức, các nước thuộc địa và nửa thuộc địa khỏi ách thống trị của chủ nghĩa đế quốc. Ngày nay nước Nga đang đi đầu trong cuộc đấu tranh nhằm xây dựng một trật tự thế giới mới công bằng đối với tất cả các quốc gia, không chấp nhận trật tự thế giới đơn cực do một siêu cường duy nhất áp đặt ý chí chính trị cho tất cả các quốc gia khác.

Ba là, Liên bang Nga đang đi đầu trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa khủng bố - hiểm họa chung đối với toàn thế giới. Phát huy truyền thống của Liên Xô - nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên hình thành từ Cách mạng Tháng Mười đã từng đi đầu trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa phát xít và chủ nghĩa quân phiệt trong thế kỷ XX, ngày nay nước Nga cũng đang đi đầu trong cuộc đấu tranh chống chủ nghĩa khủng bố trên cơ sở tuân thủ Hiến chương Liên hợp quốc và Nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc về chống khủng bố.

Bốn là, Liên bang Nga đang đi đầu trong cuộc đấu tranh chống lại các âm mưu và thủ đoạn của các thế lực thù địch xuyên tạc giá trị của Cách mạng Tháng Mười. Từ sau Chiến tranh thế giới thứ hai tới nay, Mỹ đứng đầu các nước phương Tây tiến hành cuộc chiến tranh thông tin - tư tưởng - tâm lý nhằm xuyên tạc ý nghĩa và giá trị của Cách mạng Tháng Mười cũng như bản chất của chế độ xã hội chủ nghĩa, thậm chí tuyên bố rằng Cách mạng Tháng Mười là "sai lầm của

lịch sử". Bằng cách phủ nhận giá trị, ý nghĩa của Cách mạng Tháng Mười và xuyên tạc vai trò của Liên Xô, các thế lực thù địch đang thực hiện chủ trương làm tan rã nước Nga - cản trở lớn nhất đối với tham vọng bá chủ thế giới của các tập đoàn tài phiệt Mỹ.

Ý nghĩa của Cách mạng Tháng Mười Nga đối với Việt Nam

Có thể khẳng định, Cách mạng Tháng Mười Nga có ý nghĩa vô cùng to lớn và quan trọng đối với thực tiễn cách mạng Việt Nam. Về ý nghĩa của Cách mạng Tháng Mười, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: "Giống như mặt trời chói lọi, Cách mạng Tháng Mười chiếu sáng khắp năm châu, thức tỉnh hàng triệu hàng triệu người bị áp bức, bóc lột trên trái đất. Trong lịch sử loài người chưa từng có cuộc cách mạng nào có ý nghĩa to lớn và sâu xa như thế"¹.

Nhà cách mạng Việt Nam Nguyễn Ái Quốc, về sau là Chủ tịch Hồ Chí Minh, là người đã tìm ra con đường cứu nước, giải phóng dân tộc Việt Nam từ những tư tưởng trong bản Luận cương của V.I. Lênin *Về vấn đề dân tộc và dân tộc thuộc địa*. Trên cơ sở bản luận cương này, năm 1927 trong tác phẩm *Đường cách mệnh*, Nguyễn Ái Quốc nêu rõ: Chỉ có đi theo con đường Cách mạng Tháng Mười - con đường duy nhất đúng đắn, cách mạng Việt Nam mới giành được độc lập, tự do thực sự.

Tác phẩm *Đường cách mệnh* là tài liệu cơ bản đầu tiên được sử dụng để huấn luyện và đào tạo các chiến sĩ cách mạng Việt Nam, làm cơ sở để thành lập Đảng Cộng sản Đông Dương (17-6-1929), tiền thân của Đảng Cộng sản Việt Nam (3-2-1930). Với đường lối đúng đắn, Đảng Cộng sản Việt Nam đã lãnh đạo cả dân tộc Việt Nam đứng lên giải phóng dân tộc khỏi ách thống trị của chế độ phát xít, thực dân, phong kiến và tay sai trong gần 100 năm, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (2-9-1945), giành thắng lợi trong hai cuộc kháng chiến vĩ đại chống thực dân Pháp (1954) và đế quốc Mỹ (1975). Đường lối đổi mới của Đảng Cộng sản Việt Nam từ năm 1986 tới nay được xây dựng trên cơ sở kế thừa tư tưởng về chủ nghĩa xã hội của Lênin là xây dựng nền kinh tế thị trường nhiều thành phần theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Nói tới ảnh hưởng và tác động của Cách mạng Tháng Mười đối với thực tiễn cách mạng Việt Nam, không thể không kể đến chiến thắng vĩ đại của Hồng quân Liên Xô trong cuộc chiến đấu đánh bại đội quân Quan Đông, buộc Chính phủ quân phiệt Nhật Bản đầu hàng vô điều kiện vào ngày 15-8-1945, tạo tiền đề rất quan trọng cho nhân dân Việt Nam tiến hành cuộc Tổng khởi nghĩa, đứng lên giành chính quyền vào ngày 19-8-1945.

Sau kháng chiến chống thực dân Pháp (1954), Liên Xô vừa giúp Việt Nam xây dựng nhiều công trình công nghiệp quân sự và dân dụng, vừa nhận đào tạo cho Việt Nam hàng nghìn chuyên gia và công nhân thuộc nhiều lĩnh vực. Đặc biệt, Liên Xô đã giúp đào tạo cho Việt Nam hàng nghìn sĩ quan và chuyên gia kỹ thuật, đưa cố vấn quân sự sang giúp Việt Nam xây dựng quân đội theo hướng cách mạng, chính quy, tinh nhuệ và hiện đại; đồng thời còn viện trợ cho Việt Nam các loại vũ khí hiện đại như máy bay, pháo và tên lửa phòng không, xe tăng, tàu chiến mà ngành công nghiệp của Việt Nam chưa thể sản xuất được. Nguồn lực này của Liên Xô là một trong những yếu tố cực kỳ quan trọng tạo nên sức mạnh tổng hợp cho cuộc chiến tranh nhân dân Việt Nam trong cuộc đối đầu thắng lợi với chiến tranh xâm lược của đế quốc Mỹ.

Sau khi Việt Nam thống nhất đất nước vào năm 1975, mối quan hệ kinh tế giữa Việt Nam và Liên Xô đã chuyển thành hợp tác cùng có lợi. Nhưng với tinh thần hữu nghị, Liên Xô vẫn tiếp tục cung cấp cho Việt Nam các khoản viện trợ kinh tế lớn cho đến giữa những năm 1980.

Để ghi nhớ các giá trị và ý nghĩa của Cách mạng Tháng Mười, trong năm 2017, nhiều cơ quan, đơn vị, tổ chức khoa học, các trường đại học và viện nghiên cứu đã có kế hoạch tiến hành kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga với những hình thức khác nhau. Lễ kỷ niệm sự kiện này ở cấp quốc gia do Thành ủy Hà Nội chủ trì, phối hợp với các bộ, ban, ngành Trung ương sẽ được tổ chức vào ngày 5-11-2017. ♥

1. Hồ Chí Minh: *Tuyển tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, t. 15, tr. 387.